

Černá Hora

Růst ekonomiky Černé Hory se zrychloval ze 1,1 % (2001) až na 10,7 % (2007). Od roku 2008 do roku 2014 docházelo ke snižování tempa růstu ekonomiky. Po deflaci roku 2014 a 2016 se míra inflace v Černé Hoře pohybovala okolo 2 %. V zemi žije přibližně 620 tis. obyvatel a HDP na obyvatele roku 2018 přesáhlo 8600 tis. USD a předpokládá se jeho růst. Běžný účet platební bilance Černé Hory je v deficitu.

Ukazatel	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Růst HDP (%)	2,9	4,3	3,7	2,5	3,0	3,1
HDP/obyv. (USD)	7 028	7 678	8 644	8 987	9 538	10 075
Míra inflace (%)	-0,3	2,4	2,8	2,0	1,8	1,9
Nezaměstnanost (%)	–	–	–	–	–	–
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-0,7	-0,8	-0,9	-0,9	-0,7	-0,7
Populace (mil.)	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
Konkurenceschopnost	70/140	82/137	71/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	7/7	7/7	7/7	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ Evropská unie uzavřela s Černou Horou dohodu o zóně volného obchodu. V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), obsadila Černá Hora 71. pozici ze 140 srovnávaných ekonomik a dle OECD je stupeň exportního rizika 7/7.

Vývoz ČR do Černé Hory 2018 (2017), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2018 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2017 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8802	Ostatní letadla (například vrtulníky, letouny); kosmické lodě (včetně)	736 887	68,6	–	–
8703	Osobní automobily aj. motorová vozidla pro přepravu osob	600 728	55,9	781 400	-23,1
8530	El. přístroje signalizační, bezpečnostní nebo pro řízení dopravy	74 176	4,1	63	117 639,7
2708	Smola koks smolný z dehtu černouhelného aj.	*	–	*	–
3402	Prostředky povrchově aktivní prací čisticí aj.	41 154	3,8	5 826	606,4
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	35 522	3,3	38 952	-8,8
8517	Přístroje pro vysílání, přijímání hlasu, obrazů ap. dat	25 696	2,4	15 216	68,9
7308	Konstrukce části desky tyče aj. z železa oceli	14 211	1,3	9 342	52,1
8507	Elektrické akumulátory, včetně separátorů	12 277	1,1	17 756	-30,9
8544	Izolované dráty, kabely aj. izolované el. vodiče vláken	11 912	1,1	1 061	1 022,7
Celkem TOP 10		1 552 563	144,5	869 616	78,5
Celkem vývoz		1 787 814		1 074 288	66,4

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Černé Hory 2018 (2017), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2018 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2017 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní automobily aj. motorová vozidla pro přepravu osob	77 934	134,2	14 623	433,0
7308	Konstrukce části desky tyče aj. z železa oceli	52 401	90,3	4 459	1 075,2
2606	Rudy hliníkové koncentráty	14 488	25,0	14 441	0,3
8483	Hřídele aj. převodové převody kola ozubené ap.	10 363	17,8	1 026	910,0
7610	Konstrukce hliníkové části desky profily apod	6 141	10,6	2 009	205,7
7215	Tyče pruty ostatní z železa oceli nelegované	3 584	6,2	3 360	6,7
7228	Tyče pruty úhelníky profily z oceli legov ost	3 498	6,0	5 170	-32,3
8517	Přístroje pro vysílání, přijímání hlasu, obrazů ap. dat	3 228	5,6	1,0	322 700,0
7310	Cisterny sudy kádě ap. z železa oceli do 300l	1 869	3,2	3 329	-43,9
2204	Víno z čerstvých hroznů mošt vinný jiný	993	1,7	656	51,4
Celkem TOP 10		174 499	300,5	49 074	255,6
Celkem dovoz		178 511		58 062	207,4

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Dopravní průmysl a infrastruktura

Nová dálnice na trase Bar-Boljare (Srbsko) je nejzásadnější dopravní stavbou, jejíž první úsek (Podgorica-Mateševo) se staví od roku 2016. Termín dokončení tohoto úseku byl posunut o rok a to na jaro 2021, přičemž cena je přibližně 800 mil. euro. Projekt financuje čínská Exim banka a zakázku na stavební práce získalo čínské konsorcium CRBC (China Road and Bridge Corporation). Jedná se o jednu z nejkomplicovanějších staveb svého charakteru na světě, protože se musí kvůli horskému terénu budovat desítky tunelů a mostů. Vláda připravuje v roce 2019 vypsání tendru na zbývající části, tj. Bar – Podgorica a Mateševo-Boljare.

► Důlní, těžební a ropný průmysl

Vláda by v následujících letech chtěla výrazně zvýšit využití dostupných nerostných zdrojů revitalizací či rozšiřováním stávajících a otevřením nových dolů (např. lokalita Maoče). Od konce roku 2018 probíhá geologický průzkum černohorského mořského dna za účelem ověření výskytu nerostných surovin (plyn, ropa).

► Energetický průmysl

Nejvýznamnějším zdrojem elektrické energie je dosluhující 1. blok tepelné elektrárny Pljevlja. V roce 2018 vláda rozhodla o jeho ekologické rekonstrukci v hodnotě přesahující 100 mil. euro. Počátkem roku 2019 má být vypsána veřejná soutěž na zhotovitele díla (po dokončení projektování – tzv. Idejni projekat). Vláda také několik let zvažuje výstavbu 2. bloku tepelné elektrárny Pljevlja. Cena se odhaduje na 350 mil. euro. Nejen kvůli přísným ekologickým limitům se však zatím Černé Hoře nepodařilo zajistit financování projektu. Černá Hora buduje rovněž větrné, solární a malé vodní elektrárny. Podíl obnovitelných zdrojů energie dosahuje kolem 33 %, proto je finanční podpora vlády minimální. Černá Hora se chce stát vývozcem elektrické energie. Za tím účelem byl položen podmořský kabel spojující Černou Horu s Itálií. Započetí prací na plynofikaci země bude záviset na realizaci výstavby jadransko-jónského plynovodu, případně na výsledcích průzkumu mořského dna (viz část Důlní, těžební a ropný průmysl)

► Služby

Největší potenciál pro české firmy v oboru služeb nabízí sektor cestovního ruchu, který podle statistik za rok 2018 představuje 23,7 % HDP. Turismus se rozvíjí nejen v přímoří, ale i v horských oblastech na severu země. Vláda se dlouhodobě orientuje na získávání stále bohatší klientely, pro kterou potřebuje zajistit kvalitní služby (lázeňství, rehabilitační a zdravotní programy pro seniory, zábavné parky, sportovní zařízení na využití volného času). V letošním roce je plánováno např. otevření nového lyžařského střediska Ski Resort Kolašin 1 600 nebo otevření první části nejluxusnějšího přímořského resortu Porto Novi v Kumboru. Pro další rozvoj turismu v Černé Hoře je klíčové dosáhnout prodloužení letní i zimní sezóny.

► Vodohospodářský a odpadní průmysl

Do roku 2035 plánuje Černá Hora investice do ochrany životního prostředí za více než 1,4 mld. eur. Finanční zdroje státu i municipalit jsou velmi limitované. Černá Hora má značné zásoby kvalitní vody, které však nedokáže sama efektivně využít (velké množství balené vody dováží ze Srbska nebo Itálie). Tyto vodní zdroje jsou vhodné rovněž pro umělý chov ryb. Na řadě míst Černé Hory přetrvávají problémy

s čištěním a regulací odpadních a splaškových vod. Hlavní město Podgorica bude v příštích letech investovat do systému čištění odpadních vod přibližně 55 mil. eur, přičemž financování tohoto projektu bylo již schváleno. Řada opštín (krajů) bude nucena připravit plány výstavby čističek odpadních vod, vodovodních sítí, spaloven odpadu a deponií. Samostatnou kapitolu činí revitalizace a odstraňování četných divokých skládek nebo rekultivace odkaliště poblíž továrny na výrobu hliníku (KAP) v Podgorici.

► **Železniční a kolejová doprava**

Železniční infrastruktura je zastaralá, proto vláda podporuje její postupnou modernizaci. Modernizaci v současné době prochází páteřní trať Bar – Podgorica – Bělehrad, kde se kromě zabezpečovacích prvků revitalizují tunely, mosty a koleje. Celou železniční síť Černé Hory bude čekat výměna pražců za betonové. Rozšíření železniční sítě je plánováno ve směrech Bijelo Polje – Maoče a Bijelo Polje – Kosovo. Státní podnik Železniční infrastruktura Černé Hory plánuje v roce 2019 nákup 2 železničních pracovních vozů (speciální lokomotivy). Pokud vláda poskytne garanci ve výši 10 mil. euro, pobočka EBRD v Podgorici je připravena nákup financovat.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Energetický průmysl	HS 7311 – Nádoby tlakové pro plyn, ze železa n. oceli
	HS 8402 – Generátory pro výrobu vodní páry a pod.
	HS 8410 – Turbíny, kola vodní, regulátory
	HS 8413 – Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny
	HS 8414 – Čerpadla, vývěvy, vzduchové kompresory aj.
	HS 8501 – Elektrické motory a generátory
	HS 8503 – Části motorů, elektr. generátorů, soustrojí ap.
	HS 8504 – Elektrické transformátory, statické měniče a induktoři
Důlní, těžební a ropný průmysl	HS 8459 – Stroje obráb. pro vrtání frézování řezání apod.
	HS 8431 – Součásti jeřábů, vozíků ap., buldozerů, fréz aj.
	HS 8481 – Kohouty ventily aj. pro potrubí kotle vany aj.
Železniční a kolejová doprava	HS 7302 – Materiál pro stavbu tratí železn., tramvaj
	HS 8530 – El. přístroje signalizační, bezpečnostní nebo pro řízení dopravy
	HS 8608 – Materiál kolejový svrškový, bezp. a sign. dopr.zaříz.
Vodohospodářský a odpadní průmysl	HS 8402 – Generátory pro výrobu vodní páry a pod.
	HS 8410 – Turbíny kola vodní regulátory
Sklářský a keramický průmysl	HS 6911 – Nádoby aj., předměty pro domácnost z porcelánu
Služby	CPA 79.10 – Služby cestovních agentur a kanceláří
Dopravní průmysl a infrastruktura	HS 7308 – Konstrukce a části a součásti konstrukcí (například mosty a části mostů), ze železa nebo oceli; desky, tyče, úhelníky, tvarovky, profily, trubky a podobné výrobky ze železa nebo oceli, připravené pro použití v konstrukcích